

SVEUČILIŠTE U ZADRU
SENAT

KLASA: 602-04/13-08/203

URBROJ: 2198-1-79-12/13-02

Zadar, 18. srpnja 2013.

Na temelju članka 58. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" br. 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka USRH, 46/07., 45/09. i 63/11.), članka 54. Statuta Sveučilišta u Zadru (pročišćeni tekst, travanj 2013.), čl. 16. st. 1. Pravilnika o postupku pokretanja, odobravanja, provođenja, praćenja i vrednovanja programa doktorskih studija, a na prijedlog Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Senat Sveučilišta u Zadru je na svojoj X. sjednici u ak. god. 2012./2013. održanoj 18. srpnja 2013. godine, donio sljedeću

ODLUKU

I

Prihvaća se dopuna nastavnog plana i programa poslijediplomskog doktorskog studija *Arheologija istočnog Jadrana* na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

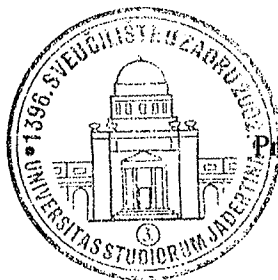
II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Stručno vijeće Odjela za arheologiju na sjednici održanoj 3. srpnja 2013. donijelo je zaključak o imenovanju novih nastavnika na poslijediplomskom doktorskome studiju *Arheologija istočnog Jadrana*. Sukladno čl. 16. st. 4. Pravilnika o postupku pokretanja, odobravanja, provođenja, praćenja i vrednovanja programa doktorskih studija predlagatelj je dostavio Senatu detaljan opis dopuna poslijediplomskog doktorskog studija koji uključuje imena i kompetencije nositelja novih kolegija.

Slijedom navedenog, Senat Sveučilišta u Zadru donio je odluku kao u izreci.

Rektor

Ante Uglešić
Prof. dr. sc. Ante Uglešić

Odluka se dostavlja:

1. Odjelu za arheologiju,
1. Uredu za primjenu ECTS-a i akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija,
2. Arhivi.

Prilog:

- Zamolba Odjela za arheologiju KLASA: 602-04/13-08/23, URBROJ: 2198-1-79-24/13-04 od 3. srpnja 2013.

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za arheologiju
KLASA: 602-04/13-08/23
URBROJ:2198-1-79-24/13-04
Zadar, 03. srpnja 2013.

Republika Hrvatska SVEUČILIŠTE U ZADRU REKTORAT			
Prilozi	3/7/2013		
Klasifikacijski broj	602-04/13-08/23	Op. št.	
Uredbeni broj	2198-1-79-24/13-04	Prilog	Vjed.

SENATU SVEUČILIŠTA U ZADRU

Stručno vijeće Odjela za arheologiju, na sjednici održanoj dana 03. srpnja 2013. godine usvojilo je zaključak o imenovanju novih nastavnika na poslijediplomskom doktorskom studiju „*Arheologija istočnog Jadrana*“ i to:

1. doc. dr. sc. Dario Vujević,
2. doc. dr. sc. Irena Radić Rossi,
3. doc. dr. sc. Ivana Jadrić Kučan,
4. doc. dr. sc. Igor Borzić.

Na istoj sjednici Stručno vijeće je usvojilo zaključak o dopuni programa poslijediplomskih doktorskih studija „*Arheologija istočnog Jadrana*“ koje dostavljamo Senatu Sveučilišta u Zadru na usvajanje i potvrdu.

Pročelnik Odjela za arheologiju

Brunislav Marijanović
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović

Prilozi:

- Prilog 1: program kolegija *Materijalna svjedočanstva prapovijesnog pomorstva na Jadranu i Mediteranu*
- Prilog 2: program kolegija *Arheologija jadranskih i mediteranskih luka*
- Prilog 3: program kolegija *Plovidba Sredozemljem od 7. do 17. stoljeća*
- Prilog 4: program kolegija *Otkrivanje i istraživanje arheoloških nalazišta na velikim dubinama*
- Prilog 5: program kolegija *Litičke izrađevine od cijepanog kamena*
- Prilog 6: program kolegija *Musterijenska kultura na istočnoj obali Jadrana*
- Prilog 7: program kolegija *Simbolizam ranih prapovijesnih zajednica*
- Prilog 8: program kolegija *Mezolitičke zajednice istočnog Jadrana*
- Prilog 9: program kolegija *Keramičko stolno posuđe u rimskoj Dalmaciji*
- Prilog 10: program kolegija *Antička skladišno-transportna keramika u Dalmaciji*
- Prilog 11: program kolegija *Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja I- Principi naseljenosti*
- Prilog 12: program kolegija *Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja II - arheološki pokazatelji gospodarskog potencijala*

- Prilog 13: program kolegija *Rimski svećenici*
- Prilog 14: program kolegija *Liberov kult na istočnoj obali Jadrana*
- Prilog 15: program kolegija *Municipalni carski kult*
- Prilog 16: program kolegija *Pokrajinski carski kult*

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Keramičko stolno posuđe u rimskoj Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić		1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
Semestar: 1.			
<ul style="list-style-type: none"> OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje različite kategorije keramičkog stolnog posuđa s teritorijs rimske Dalmacije, dakle tera sigilatu, keramiku tankih stijenki, glaziranu keramiku i ostalo. Riječ je o proizvodima koji su relativno brojni na gotovo svim rimskodobnim arheološkim lokalitetima, a u posljednje su vrijeme predmet brojnih znanstvenih rasprava vezanih uz obradu sitnog arheološkog materijala. Kroz kolegij im se pristupa s različitih aspekata, onih tehnoloških, provenijencijskih, kronoloških, distribucijskih, epigrafskih i dr., a sve s ciljem da ih se u arheološkom smislu u najvećoj mogućoj mjeri iskoristi za smještanje rimske Dalmacije u globalne potrošačke okvire, ističući na taj način eventualne trgovačke, namjenske i modne trendove stanovnika rimske Dalmaciji. 			
<ul style="list-style-type: none"> CILJEVI KOLEGIJA: Osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje rimskog stolnog posuđa, njegovu klasifikaciju, tehnologiju proizvodnje, provenijenciju, značenje epigrafskih izvora i dr. U velikoj mjeri se očekuje da se studentima na temelju keramičkog materijala prezentiraju mogućnosti i vrijednosti sitnog arheološkog materijala u rekonstrukciji globalnog rimskog gospodarstva u kojem su obrtništvo i trgovina činili veliki udio, te da se na temelju toga bolje razumije gospodarska i društvena kretanja u rimskoj Dalmaciji. 			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja	1	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	15	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			

predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<i>Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (Medio e tardo Impero),</i> Enciclopedia dell'arte antica, Classica e Orientale, Roma, 1981.					
<i>Atlante delle forme ceramiche II. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (Tardo ellenismo e primo Impero),</i> Enciclopedia dell'arte antica, Classica e Orientale, Roma, 1985.					
BABIĆ, A., 2008. - Keramika, <i>Arheološka zbirka Franjevačkog samostana u Sinju</i> (ur. M. Topić), Sinj, 187-228.					
BRUSIĆ, Z., 1977. - The importation of Greek and Roman relief pottery into the territory of Southern Liburnia, <i>RCRF XVII / XVIII</i> , In Castro Ravoracensi et Tvrici Helvetiorvm, 85-95.					
BRUSIĆ, Z., 1989. - Reljefna sjevernoitalska terra sigillata u Liburniji, <i>Diadora 11</i> , Zadar, 93-158.					
BRUSIĆ, Z., 1990. - Italska terra sigillata u Liburniji, <i>Diadora 12</i> , Zadar, 79-106.					
BRUSIĆ, Z., 1999. - <i>Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia</i> , BAR International Series 817, Oxford.					
BRUSIĆ, Z., 2000. - Vinska amfore i posuđe za posluživanje vina sa hrvatske obale Jadrana, <i>Annales – Anali za istarske in mediteranske študije 22/2000, series hisotria et sociologia 10, 2000, 2, Vino in vinska trta v arheologiji</i> , Koper, 531-542.					
BRUSIĆ, Z., 2000 – Knidska reljefna keramika na jadranskim nalazištima, <i>Opvsvula archaeologica 23-24</i> , Zagreb, 83-91.					
BRUSIĆ, Z., 2010. – Zdjele istočne sigilate na podmorskim nalazištima zadarskog akvatorija, <i>Scripta Branimiro Gabricevic dicata</i> , Trilj, 115-125.					
BORZIĆ, I., 2011. - Sarius šalice iz Burnuma, u: <i>Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopad 2008. Zbornik radova</i> (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg), Crikvenica, 279-290.					
BORZIĆ, I., 2011. - Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatar, doktorska disertacija, Zadar.					
CONSPECTUS, 1990. - <i>Conspectus formarum terrae sigillatae italico modo confecta</i> , Bonn.					
<i>Corpvs Vasorum Arretinorum, A Catalogue of the Signatures, Shapes and Chronology of Italian Sigillata</i> , II. Edition, Bonn.					
CLAIRMONT, C. W. - AUTH, S. H. - VON GONZENBACH, V., 1975. - <i>Excavation in Salona, Yugoslavia (1969-1972)</i> , New Yersey.					
DVORŽAK-SHRUNK, I., 1989. – Dioklecijanova palača od 4.-7. st. u svjetlu keramičkih nalaza, <i>Vjesnik</i>					

Arheološkog muzeja u Zagrebu, 3. serija, sv. XXII, Zagreb, 91-105.

GLICKSMAN, K., 2005. – Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia, *Opuscula Archaeologica* 29, Zagreb, 189-230.

GLUŠČEVIĆ, S., 1990. - Rimska nekropola u Kaljskoj ulici, *Diadora* 12, Zadar, 107-194.

JURIŠIĆ, M., 2000. - *Ancient Shipwrecks of the Adriatic, Maritime transport during the first and second centuries AD*, BAR International Series 828, Oxford.

KATIĆ, M. - MIGOTTI, B., 1996. - *Pharos, antički Stari Grad*, Katalog izložbe, Stari Grad.

MAGGI, P., 2006. – La distribuzione delle sigillate di produzione orientale nell' arco Adriatico nord-orientale: problemi di metodo, *Les routes de l'Adriatique antique – Putovi antičkog Jadrana*, Zadar – Bordeaux, 179-194.

MAKJANIĆ, R., 1981. - Reljefne šalice tipa „Sarius“ iz Osora, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 3/XIV, Zagreb, 49-53.

MAKJANIĆ, R., 1985. - Terra sigillata iz rimskih nekropola u Osoru i Bakru, *Prilozi* 2, Zagreb, 39-50.

MARDEŠIĆ, J., 2009. – Neki oblici istočnomediteranske reljefne keramike iz Arheološkog muzeja u Splitu, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku* 102, Split, 93-108.

MIŠE M. - ŠEŠELJ, L., 2008. - The Late Hellenistic and Early Roman fine pottery from the Sanctuaries of Diomedes in Dalmatia, *RCRF* 40, Bonn, 113-119.

OŽANIĆ-ROGULJIĆ, I. - Terra Sigillata i keramika tankih stijenki s lokaliteta Crikvenica-Igralište, u: *Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. Zbornik radova (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg)*, Crikvenica, 31-38.

PARICA, M., 2008. - Istočnomediteranska keramika iz antičke luke u Pakoštanima, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 25, Zagreb, 81-96.

ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2003. - Keramika, *Tilurium I, Istraživanja 1997. – 2001.* (ur. M. Sanader), Zagreb, 109-188.

ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2010. - *Tilurium II, Keramika 1997. – 2006.*, Zagreb, 2010.

ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2003a. - Lončarski pečati na rimskoj keramici s Garduna, *Opuscula Archaeologica* 27, Zagreb, 455-462.

ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2004. - *Sarius* šalica iz Garduna, *Opuscula Archaeologica* 28, Zagreb, 187-193.

ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2007. - Lončarski pečati na rimskoj keramici iz Burnuma i Tilurija, *Zbornik radova Rijeka Krka i Nacionalni park Krka, prirodna i kulturna baština, zaštita i održivi razvitak* (ur. D. Marguš). (Šibenik, 5.-8. listopada 2005.), Šibenik, 229-244.

SUIĆ, M., 1960. - Kasnoantička enofora iz Burnuma, *Diadora* 1, Zadar, 95-106.

TOPIĆ, M., 2003. - Stolno posuđe i glinene svjetiljke iz Augusteuma Narone, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 95, Split, 183-344.

ZABEHLICKY-SCHEFFENEGGER, S. - KANDLER, M., 1979. - *Burnum I. Erster Bericht über die Kleinfunde der Grabungen 1973 und 1974 auf dem Forum*, Wien.

Dopunska:

CUOMO DI CAPRIO, D., 2007. – *Ceramica in Archeologia, Studia Archeologica* 114, Roma.

GREENE, K., 2007. - Late Hellenistic and Early Roman Invention and Innovation: The case of Lead-

Glazed Pottery, *American Journal of Archaeology* 111, Boston, 653-671.

MAKJANIĆ, R. – KOŠČEVIĆ, R., 1995. – *Siscia, Pannonia Superior. Finds and metalwork production: terra sigillata*, BAR International Series 621, Oxford.

MAKJANIĆ, R., 1987. - Plain Italian Sigillata on the Northeast Adriatic coast and at Sisak, *RCRF XXV-XXVI, Agro Ravracensis*, 225-240.

HAYES, J. W., 1997. - *Handbook of Mediterranean Roman Pottery*, London.

PATURZO, F., 1996. - *Arretina vasa. La ceramica aretina da mensa in eta romana. Arte, Storia e Tecnologia*, Cortona.

HAYES, J. W., 1972. - *Late Roman Pottery*, London-Roma.

PEACOCK, D.P.S., 1982. - *Pottery in the Roman world, an ethnoarchaeological approach*, New York.

ŠKEGRO, A., 1999. - *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Zagreb.

SCHINDLER KAUDELKA, E., 2006. - La Terra Sigillata Norditalica Decorata. A che punto siamo arrivati?, *Territorio e produzioni ceramiche, Paesaggi, economia e societa in eta Romana, Atti del Convegno Internazionale, Pisa 20-2 Ottobre 2005*, Pisa, 239-244.

ZLATUNIĆ, R., 2007. - Nastanak gline, tehnologija i mineralogija keramike, *Histria Archaeologica* 36/2005, Pula, 61-114.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Novi prilozi arheološkoj topografiji Dugopoljskoga kraja, *Archaeologica Adriatica* 1, Zadar, 2007., str. 145-173. (koautorstvo s I. Jadrić)

Sarius šalice iz Burnuma, u: *Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopad 2008. Zbornik radova (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg)*, Crikvenica, 2011., str. 279-290.

Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatra, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, doktorska disertacija, Zadar, 2011.

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Antička skladišno-transportna keramika u Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić		1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: II.
STATUS KOLEGIJA		za druge studij. grupe	
<p>• OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Kolegij obrađuje vrlo brojnu kategoriju keramičkih proizvoda namijenjenih skladištenju i transportu (amfore i pitosi/dolije) pretežito prehrambenih (vino, maslinovo ulje, riblje preradevine, voće, žito i dr.), ali i ostalih proizvoda pronađenih u antičkim kontekstima na prostoru Dalmacije, dakle okvirno u razdoblju od početaka grčke kolonizacije u 4. st. pr. Kr. do kasnoantičkih vremena 6. st. Osim prikaza osnovnih tipoloških podjela, posebna pozornost je usmjerena ka prezentaciji namjenskih, provenijencijskih, distribucijskih i kronoloških okvira pojedinih kategorija spomenutih arheoloških nalaza, te posebno kontekstima njihova nalaza, a sve s krajnjim ciljem utvrđivanja položaja Dalmacije u globalnim trgovačkim kretanjima te potreba ovdašnjeg stanovništva u pojedinim antičkim razdobljima. Također će se prezentirati lokalna proizvodnja skladišno-transportne kategorija keramički predmeta te njezin odnos s lokalnom poljoprivrednom djelatnošću.</p>			
<p>• CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Upoznavanje studenata s osnovnim tipološkim podjelama skladišno-transportne keramike te glavnim poljoprivredno proizvodnim regijama s čijih su prostora u Dalmaciju tijekom antičkog razdoblja pristizale manje ili veće količine prehrambenih i inih namirnica (Italija, Grčka, istočni Mediteran, Hispanija, sjeverna Afrika i dr.). Prikazom prostorne distribucije upravo navedene kategorije arheoloških nalaza u Dalmaciji se ukazuje na značenje njezinog znanstvenog proučavanja u svrhu smještanja jadranskog areala u globalne trgovačke kretanje. Cilj kolegija je i istaknuti lokalni potencijal razvoja poljoprivredne proizvodnje koji se morao manifestirati i na lokalnu proizvodnju skladišno-transportnih keramičkih proizvoda.</p>			
VODIČ:		semestar	emestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		

	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
BABIN, M., 2007. - Amfore tipa Dressel 20 na istočnoj obali Jadrana, <i>Kaštelanski zbornik</i> 8, Kaštela, 141-170.					
BORZIĆ, I., 2011. - <i>Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatar</i> , doktorska disertacija, Zadar.					
BORZIĆ, I., 2011. – Hispanski garum na burnumskom stolu, <i>Archaeologica Adriatica</i> 4, Zadar.					
BRUSIĆ, Z., 2000. - Vinska amfore i posuđe za posluživanje vina sa hrvatske obale Jadrana, <i>Annales – Anali za istarske in mediteranske študije</i> 22/2000, series <i>hisotria et sociologia</i> 10, 2000, 2, <i>Vino in vinska trta v arheologiji</i> , Koper, 531-542.					
CAMBI, N., 1976. - Spanish amphorae found near Split, <i>Arheološki vestnik</i> XXVI, Ljubljana, 115-124.					
CAMBI, N., 1989. – Anfore romane in Dalmazia, <i>Anfore romane e storia economica</i> , Roma, 311-337.					
CAMBI, N., 1991. - Amfore kasnorepublikanskog doba i njihova produkcija u Dalmaciji, <i>Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu, ANUBiH, Posebna izdanja XCV</i> , Sarajevo, 55-65.					
GLICKSMAN, K., 2005. – <i>Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia</i> , OA, 29, 189230.					
GLUŠČEVIĆ, S., 2006. - Proizvodnja amfora Dressel 6B u Novalji na otoku Pagu, <i>Materijali 18, Međunarodno arheološko savjetovalište „Vinogradarstvo i maslinarstvo od prapovijesti do srednjeg vijeka“</i> , Pula, 53-54.					
JURIŠIĆ, M., 1998. - Zapadnosredozemni brodski tereti iz ranocarskoga razdoblja na Jadranu, <i>Područje Šibenske županije od pretpovijesti do srednjega vijeka, Izdanja HAD-a, sv.19</i> , Zagreb, 143-158.					
JURIŠIĆ, M., 2000. - <i>Ancient Shipwrecks of the Adriatic, Maritime transport during the first and second centuries AD</i> , BAR International Series 828, Oxford.					
KIRIGIN, B., 1994. – Grčko-italske amfore na Jadranu, <i>Arheološki vestnik</i> 45, Ljubljana, 15-24.					
KIRIGIN, B., 2007. - Pithos/dolium – uvodne napomene, <i>Godišnjak - Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Centar za balkanološka ispitivanja</i> , 36., Sarajevo, 125-156.					
KIRIGIN, B. - KATUNARIĆ, T. - ŠEŠELJ, L., 2006. - Amfore i fina keramika (od 4. do 1. st. pr. Kr.) iz srednje Dalmacije: preliminarni ekonomski i socijalni pokazatelji, <i>Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku</i> 98, Split, 8-23.					
KONCANI UHAČ, I., 2007. - Transport vina i ulja u šibenskom akvatoriju kroz antiku, <i>Histria Antiqua</i> 15,					

Pula, 361-376.

- LIPOVAC-VRKLJAN, G., 2011. – Lokalna keramičarska radionica Seksta Metilija Maksima u Crikvenici – Crikveničke amfore ravnog dna, u: *Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopad 2008. Zbornik radova (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg)*, Crikvenica, 3-18.
- RADIĆ ROSSI, I., 1993. - *Amfore tipa Lamboglia 2 i Dressel 6 na istočnoj obali Jadrana u svjetlu podmorskih nalaza*, magistarska radnja (neobjavljeno), Zagreb.
- RADIĆ ROSSI, I., 2008. - Arheološka baština u podmorju Kaštelanskog zaljeva, *Archaeologica Adriatica* 2/2, Zadar, 489-506.
- RADIĆ-ROSSI, I., 2006. – Prošupljeni doliji – osebjuni nalazi iz Hrvatskog primorja, *Histria antiqua* 14, Pula, 83-95.
- RADIĆ, I. – JURIŠIĆ, M., 1993. – Das antike Schiffswrack von Mljet, Kroatien, *Germania* 71, Mainz am Rhein, 113-138.
- ŠEŠELJ, L., 2010. – *Promunturim Diomedis: Svetište na rtu Ploča i jadranska pomorska trgovina u helenističkom razdoblju*, doktorska disertacija, neobjavljeno, Zadar.
- TOPIĆ, M., 2004. - Posude za svakodnevnu uporabu grublje izradbe, amfore,terakote i kultne posude iz Augusteuma Narone, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 96, Split, 475-477.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2003. - Keramika, *Tilurium I, Istraživanja 1997. – 2001.* (ur. M. Sanader), Zagreb, 109-188.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2010. - *Tilurium II, Keramika 1997. – 2006.*, Zagreb, 2010.
- ŠKEGRO, A., 1999. - *Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije*, Zagreb.
- VRŠALOVIĆ, D., 1979. – *Arheološka istraživanja u podmorju istočnog Jadrana*, doktorska disertacija, neobjavljeno, Zagreb.

Dopunska:

- BELTRAN LLORIS, M., 1970. - *Las anforas romanas en España*, Zaragoza.
- BEZECZKY, Z., 1987. - *Roman Amphorae from the Amber Route in Western Pannonia*, BAR International Series 386, Oxford.
- BEZECZKY, T., 2009. - Adriatic olive oil and olives in Ephesus, *Olie e pesce in epoca Romana, produzione e commercio nelle regioni dell'alto Adriatico, Atti del convegno (Padova, 16 febbraio 2007)*, *Antenor Quaderni* 15, Roma, 339-346.
- CUOMO DI CAPRIO, D., 2007. – *Ceramica in Archeologia, Studia Archeologica* 114, Roma.
- CALLENDER, M. H., 1970. – *Roman Amphorae*, London.
- CARVALE, A. - TOFFOLETTI, I., 1997. - *Anfore antiche, Conoscerle e identificarle*, Formello.
- CARRE M. B. - PESAVENTO MATTIOLI, S. - BELOTTI, C., 2009. - Le anfore da pesce adriatiche, *Olie e pesce in epoca Romana, produzione e commercio nelle regioni dell'alto Adriatico, Atti del convegno (Padova, 16 febbraio 2007)*, *Antenor Quaderni* 15, Roma, 215-238.
- GRACE, V., 1961. - *Amphoras and the Ancient Wine trade*, Princeton.
- HAYES, J. W., 1997. - *Handbook of Mediterranean Roman Pottery*, London.
- PEACOCK, D.P.S., 1982. - *Pottery in the Roman world, an ethnoarchaeological approach*, New York.
- PEACOCK, D. P. S. - WILLIAMS, D. F., 1986. - *Amphorae and the Roman economy, an introductory*

guide, New York.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Novi prilozi arheološkoj topografiji Dugopoljskoga kraja, u: *Archaeologica Adriatica 1*, Zadar, 2007., str. 145-173. (koautorstvo s I. Jadrić)

Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli, u: *Histria antiqua 15*, Časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju, Pula, 2007., str. 341-352.

Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu podmorskih arheoloških nalaza, u: *Jurišićev zbornik. Zbornik radova posvećenih uspomeni na Mariju Jurišića* / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97.

Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatra, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar, 2011.

Hispanski garum na burnumskom stolu, *Archaeologica Adriatica 4*, Zadar, 2011.

Opskrba hranom u rimskom legijskom logoru u Burnumu – analiza amfora, *Proceedings of the XVII Roman military equipment conference*, Zagreb, 523-535, u tisku. (koautorstvo s I. Jadrić Kučan)

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja I - Principi naseljenosti			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija: 2.	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić		Semestar: III.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	
<p>• OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Kolegij obuhvaća analizu topografije antičke naseljenosti srednje i južnodalmatinskog otočja i to na način da onaj predantičkoj suprotstavi povijesna zbivanja koja su postupno dovela do upliva antičkih civilizacija i njezinih modela naseljenosti na spomenutim otočnim prostorima. Uz klasifikaciju antičkih grčkih, rimskih i kasnoantičkih naselja (gradovi, gospodarska imanja, utvrde i dr.), posebna pozornost se pridaje pitanjima organizacije prostora i administrativnog položaja otočnih naselja. Epigrafska građa i sav ostali arheološki materijal koristi se za prezentiranje sastava stanovništva u otočnim naseljima i iznošenju zaključaka o svim aspektima njegova svakodnevnog života. Posebna pozornost pridaje se i komparaciji principa antičke naseljenosti srednje i južnodalmatinskog otočja s ostalim istočnojadranskim otocima.</p>			
<p>• CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Osnovni cilj kolegija je studentima pružiti uvid u antičku naseljenost srednje i južnodalmatinskog otočja te promjene koje su u tom aspektu zadesile navedeni prostor na prijelazu iz prapovijesno u antičko razdoblje. Na temelju pisanih izvora i arheoloških ostataka moći će se što realnije razviti klasifikacija antičkih naselja i time dobiti osnova za daljnje detaljno proučavanje svih aspekata života na spomenutim otocima te tamošnju situaciju komparirati i međusobno, ali i s drugim otočnim i kopnenim ambijentima.</p>			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja	1	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	15	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			

predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<i>Arheološka baština otoka Brača</i> , Brački zbornik br. 21, Supetar, 2004.					
<i>Arheološka baština otoka Hvara</i> , BAR Int. Ser. 660., Oxford, 1997.					
<i>Archaeological Heritage of Vis, Biševo, Svetac, Palagruža and Šolta</i> , BAR Int. Ser. 1492, Oxford, 1996.					
BEGOVIĆ- DVORŽAK, V., 2003. – <i>Utjecaj plovidbenih ruta Jadranom na formiranje rimskih naselja i gradova na istočnojadranskoj obali i otocima</i> , <i>Histria Antiqua</i> , 11, 309-328.					
BEGOVIĆ, V. – SCHRUNK, I., 2001. – <i>Preobrazbe rimskih vila na istočnom Jadranu ukasnoj antici i ranom srednjem vijeku</i> , Prilozi Instituta za arheologiju, 18, Zagreb, 157-172.					
BORZIĆ, I., 2007. - <i>Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka</i> , magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar.					
BORZIĆ, I., 2010. - Značajke naseljenosti otoka Korčule u antičko doba, u: <i>Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu</i> , Izdanja Hrvatskog arheološkog društva 26, Split, 2010., str. 27-42.					
BRUSIĆ, Z., 1993. – <i>Starokršćanski sakralni objekti uz plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana</i> , <i>Diadora</i> , 15, Zadar, 223-235.					
ČAČE, S., 1994. – <i>Prilozi raspravi o osnivanju grčkih naseobina na Jadranu u 4. st. pr. Kr.</i> , RFFZd 33(20), 33-54.					
<i>Dalmatia: research in the Roman province 1970-2001: papers in honour of J.J. Wilkes</i> , BAR Int. ser. 1576, Oxford, 2006.					
I Greci in Adriatico, 2, <i>Hesperia</i> 18, Roma, L'Erma di Bretschneider, 2004.					
JELINČIĆ, K., 2005. – <i>Topografija rustičnih vila na otoku Braču</i> , magistarski rad, neobjavljeno, Zagreb.					
JELINČIĆ-RADONIĆ, J., 2001. – Antičko naselje u Ublima, <i>Izdanja HAD</i> , sv. 20., Split, 197-220.					
KIRIGIN, B., 1996. – <i>Issa – grčki grad na Jadranu</i> , Zagreb.					
KIRIGIN, B., 2004. – Faros, Parska naseobina, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 96, 9-301.					
KOZLIČIĆ, M., 1990. – <i>Historijska geografija istočnog Jadrana u starom vijeku</i> , Split.					
LISIČAR, P., 1951. – <i>Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu</i> , Skopje.					
LOMBARDO, M., 1992. – Lo psefisma di Lumbarda, <i>Hesperia</i> 3, Roma, 161-188.					
LOMBARDO, M., 2002. – I Greci a Kerkyra Melaina: Pratiche coloniali e ruolo degli Indigeni, <i>Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana</i> , Split, 121-140.					
LOMBARDO, M., 2005. – The Psephisma of Lumbarda: a new fragment, <i>Illyrica antiqua</i> , Zagreb, 353-360.					
MARGETIĆ, L., 1971. – Psefizma o osnivanju grčke kolonije na Korčuli, <i>Živa antika</i> XXI/1, Skopje, 189-204.					

- MARIJAN, B., 2000. – Željezno doba na južnojadranskom području, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 93, 7-221.
- NOVAK, G., 1961. – Stari Grci na Jadranu, *Rad JAZUa* 322, 145-223.
- Pharos – antički Stari Grad*, Katalog izložbe povodom 2380. obljetnice utemeljenja grada, Zagreb 1996.
- RADIĆ, D. BASS, B., 2002. – Back to the current reality on Korčula: The ground situation reviewed, New evidence and futur investigation, *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Split, 289-299.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1965. – Zur frage der datierung des Psephisma aus Lumbarda (Syll. 141), *Archaeologica Jugoslavica*, VI, Beograd Ljubljana, 77-81.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1966. – Isejska naseobina u Lumbardi u svjetlu novih istraživanja, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, LXVIII, 133-141.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1980. – O knidskoj kolonizaciji Korčule, *Diadora* 9, Zadar, 229-250.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1988. – Antički Grci na našem Jadranu i neka pitanja naseljavanja priobalja Manijskog zaljeva, *Adrias* 2, Split, 5-20.
- SUIĆ, M., 1960. – Pravni položaj grčkih gradova u manijskom zalivu za rimske vladavine, *Diadora* 1/1959., Zadar, 147-174.
- SUIĆ, M., 2001. – Korkura h Melaina, *Izdanja Had*, sv.20, Split, 161-168.
- SUIĆ, M., 2001. – *Antički grad na istočnoj obali Jadrana*, Zadar.
- ZANINOVIĆ, M., 1967. – Neki primjeri smještaja antičkih gospodarskih zgrada u obalno-otočkom području Dalmacije, *Arheološki radovi i rasprave*, IV/V, Zagreb, 357-372.
- ZANINOVIĆ, M., 1988. – Pharos – od polisa do municipija, *Arheološki radovi i rasprave*, 11, 3548.
- ZANINOVIĆ, M., 1993. – Ranokršćanske crkve kao postaje plovnog puta duž istočnog Jadrana, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 86, Split, 125-145.
- ZANINOVIĆ, M., 1995. – Villae Rusticae u pejzažu otoka i obale antičke Dalmacije, *Histria Antiqua*, 1, Pula, 86-96.
- ZANINOVIĆ, M., 2001. – Antičke podjele zemljišta na Korčuli i Pelješcu, *Izdanja HAD*, sv.20, 147-160.
- ZANINOVIĆ, M., 2002. – Grčke podjele zemljišta na otocima Hvaru, Visu i Korčuli, *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Split, 261-287.
- ZANINOVIĆ, M., 2004b. – *Antičke rimske vile u gospodarskoj i prometnoj mreži srednje Dalmacije*, *Histria Antiqua*, 12, Pula, 117-125.

Dopunska:

CARLSEN, J., 1994. - *Land use in the Roman Empire*, Roma.

JOHNSTONE, D. E., 1994 - *Roman villas*, Dyfed.

PERCIVAL, J., 1976. - *The Roman Villa*, An Historical Introduction, London.

RICH, J., A. - WALLACE-HADRILL, 1991. - , *City and Country in the Ancient World*, Leicester- Nottingham Studies in Ancient Society, Volume 2, Routledge, London - New York.

SUIĆ, M., 1974. – *Zadarski otoci u antici*, Zbornik Zadarsko otočje, Zadar, 47-65.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu podmorskih arheoloških nalaza, u: *Jurišičev zbornik. Zbornik*

radova posvećenih uspomeni na Marija Jurišića / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97.

Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli, u: *Histria antiqua 15, Časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju, Pula, 2007., str. 341-352.*

Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka, magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar, 2007., 368 str.

Značajke naseljenosti otoka Korčule u antičko doba, u: *Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva 26, Split, 2010., str. 27-42.*

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja II – arheološki pokazatelji gospodarskog potencijala			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija: 2.	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić		Semestar: IV.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>U kolegiju se obrađuju problemi gospodarske usmjerenosti stanovništva srednje i južnodalmatinskog otočja tijekom antičkog razdoblja. Regionalne i lokalne prirodne predispozicije prostora postavljaju se u odnos s arheološki zasvjedočenim gospodarskim aktivnostima, prije svega poljoprivredom, ribarstvom, kamenolomstvom te pojedinim obrtničkim djelatnostima (npr. lončarstvo, kamenoklesarstvo i dr.). Arheološki ostatci gospodarskih postrojenja i sličnih nalaza osnova su za iznošenje informacija o tehnologiji obavljanja određene gospodarske aktivnosti, ali i njezinog kapaciteta na temelju čega se raspravlja o regionalnom značenju pojedinih proizvodnih točaka na otočju. Putem analize sitnog arheološkog materijala ukazuje se i na trgovačku djelatnost, odnosno uključenost otočnog stanovništva u regionalnu trgovačku mrežu.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj kolegija je upoznati studente s korelacijom prirodnih osobina prostora i gospodarskih aktivnosti na promatranom području u antičko vrijeme. Također je cilj prezentirati arheološki zasvjedočene osnovne gospodarske aktivnosti te tehnologije antičke poljoprivredne i obrtničke djelatnosti na našim prostorima, što bi trebalo poslužiti kao osnova za praćenje razvoja istih još od predantičkih vremena, ali i za komparaciju s antičkim aktivnostima na ostalih istočnojadranskim, ali i puno širim prostorima.</p>			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODEDE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<i>Arheološka baština otoka Brača</i> , Brački zbornik br. 21, Supetar, 2004.					
<i>Arheološka baština otoka Hvara</i> , BAR Int. Ser. 660., Oxford, 1997.					
<i>Archaeological Heritage of Vis, Biševo, Svetac, Palagruža and Šolta</i> , BAR Int. Ser. 1492, Oxford, 1996.					
<i>Dalmatia: research in the Roman province 1970-2001: papers in honour of J.J. Wilkes</i> , BAR Int. ser. 1576, Oxford, 2006.					
BORZIĆ, I., 2007. - <i>Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka</i> , magistrski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar.					
GJIVOJE, M., 1970. – <i>Antikni kamenolomi na korčulanskim otocima</i> , Zbornik otoka Korčule 1, Zagreb, 68-75.					
GLICKSMAN, K., 2005. – <i>Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia</i> , <i>Opuscula archaeologica</i> , 29, Zagreb, 189-230.					
HANČEVIĆ, S., 2003., – <i>Liberov kult kao odraz vinarskog gospodarstva antičke Korčule</i> , <i>Godišnjak grada Korčule</i> , 5, Korčula, 241-246.					
I Greci in Adriatico, 2, <i>Hesperia</i> 18, Roma, L'Erma di Bretschneider, 2004.					
JELINČIĆ, K., 2005. – <i>Topografija rustičnih vila na otoku Braču</i> , magistrski rad, neobjavljeno, Zagreb.					
KIRIGIN, B., 1996. – <i>Issa – grčki grad na Jadranu</i> , Zagreb.					
KIRIGIN, B., 2004. – Faros, <i>Parska naseobina, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 96, 9-301.					
MATIJAŠIĆ, R., 1998a. – <i>Gospodarstvo antičke Istre</i> , Pula.					
MATIJAŠIĆ, R., 2000. – <i>Gospodarstvo rimske rustičke vile u Istri</i> , <i>Annales</i> 22, Koper, 457470.					
SUIĆ, M., 2001b. – <i>Antički grad na istočnoj obali Jadrana</i> , Zadar.					
ŠKEGRO, A., 1999. – <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i> , Zagreb.					
ZANINOVIĆ, M., 1997. – <i>Obrada kamena i kamenolomi u antici srednje Dalmacije</i> , <i>Histria Antiqua</i> , 3, Pula, 37-45.					
ZANINOVIĆ, M., 1977. - <i>The Economy of Roman Dalmatia</i> , "ANRW 11.6, Berlin-New York, 7-84					
Dopunska:					
KOLENDO, J., 1980. – <i>L'agricoltura nell' Italia romana</i> , Roma.					
SUIĆ, M., 1974. – <i>Zadarski otoci u antici</i> , Zbornik Zadarsko otočje, Zadar, 47-65.					
JONES A. H. M., 1984. - <i>The Roman Economy</i> , Oxford.					
PERCIVAL, J., 1976. - <i>The Roman Villa, An Historical Introduction</i> , London.					
CARLSEN, J., 1994. - <i>Land use in the Roman Empire</i> , Roma.					

Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
<ul style="list-style-type: none"> • REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu podmorskih arheoloških nalaza, u: <i>Jurišićev zbornik. Zbornik radova posvećenih uspomeni na Marija Jurišića</i> / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97. Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli, u: <i>Histria antiqua 15, Časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju</i>, Pula, 2007., str. 341-352. Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka, magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar, 2007. 	

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Rimski svećenici				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan		I.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: I.
<p>• OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Kolegij obrađuje religijske dužnosnike rimskog doba. U rimskoj provinciji Dalmaciji sačuvani su brojni arheološki spomenici koje svjedoče o njihovim kulturnim aktivnostima, te će se ovaj kolegij pozabaviti pitanjima kao što su: tko su bili rimski svećenici/-ce, kako su bili organizirani/-e, koje su bile njihove religiozne dužnosti, koliko je trajala njihova služba, itd.</p>				
<p>• CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje rimskih vjerskih dužnosnika/-ica. Brojna epigrafička građa svjedoči o njihovim kulturnim aktivnostima na prostoru rimske provincije Dalmacije koja će se proučavati epigrafsko-onomastičkom analizom, te tipološko-komparativnom analizom sa ostalim spomenicima sa područja zapadnih provincija Rimskog Carstva. Time će se definirati njihove glavne karakteristike, opisati način njihove organizacije, donijeti njihova vjerska hijerarhija, aktivnosti koje su vršili..., što će nam sve pružiti cjelovitu sliku o njima, ali i pokazati koliko su važnost imali u svakodnevnom životu rimskih građana i rimske zajednice.</p>				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2		
TJEDANA PO SEMESTRU:		15		
Sati tjedno:	predavanja	1		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja	15		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				
predavanja				

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
BOUSSET, W., Sibyllen und sibyllinische Bücher, <i>Real-Encyclopaedie der Protestantischen Theologie und Kirche</i> , XVIII, Leipzig, 1906.					
CAMBI, N., <i>Antika</i> , Zagreb, 2002.					
CAMBI, N., <i>Antički portret u Hrvatskoj</i> , 1991.					
CAMBI, N., <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split, 2005.					
CUMONT, F., Archigallus, <i>Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung</i> , II.1, Stuttgart, 1986.					
CUMONT, F., Dendrophori, <i>Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung</i> , V.1, Stuttgart, 1905.					
DEGRASSI, A., Auguri (lat. <i>augures</i>), <i>Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti</i> , 5, Milano-Roma, 1930.					
DEGRASSI, A., Augustalie, <i>Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti</i> , 5, Milano-Roma, 1930.					
DUTHOY, R., Les Augustales, <i>ANRW</i> , II, 16.2, Berlin-New York, 1978.					
FERRI, N., <i>Seviri Augustales i Augustales</i> libertinskoga porijekla u Gornjoj Meziji, <i>AV</i> , 41, Ljubljana, 1990.					
GABRIČEVIĆ, B., Židovska vjerska općina u Saloni, <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i> , Split, 1987.					
GIUNIO, K., Iader – svećenici grada živih u gradu mrtvih, <i>HA</i> , 8, Pula, 1998.					
GIUNIO, K., Egyptian Gods on the Eastern Adriatic Coast, <i>Aegyptus et Pannonia</i> , I, <i>Acta Symposii anno 2000</i> , Budapest, 2002.					
GIUNIO, K., Monumentalni žrtvenik s prikazom Vučice s Romulom i Remom i scenama žrtvovanja iz Aserije, <i>Asseria</i> , 1, Zadar, 2003.					
GIUNIO, K., Kult Merkura - boga trgovine u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Histria Antiqua</i> , 12, Pula, 2004.					
GIUNIO, K., Carski kult u Zadru, <i>HA</i> , 13, Pula, 2005.					
GIUNIO, K., Carski kult u Aseriji, <i>Asseria</i> , 5, Benkovac, 2007.					
GIUNIO, K., Vodeće svećeničke službe i kolegiji grada Rima i rimske provincije Dalmacije – sličnosti i razlike, <i>HA</i> , 18-1, Pula, 2009.					
GIUNIO, K., <i>Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2012.					
JADRIĆ, I., Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, <i>HA</i> , 16, Pula, 2008.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 104, Split, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., <i>Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 105, Split, 2012.					
KORNEMANN, E., Collegium, <i>Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue</i>					

Bearbeitung, IV.1, Stuttgart, 1901.

KURILIĆ, A., Vladajući sloj Aserije: magistrati i dobročinitelji, te njihove familije i obitelji, *Asseria*, 4, Zadar, 2006.

KURILIĆ, A., Promišljanja o munificijenciji flamera božanskog Klaudija, *Asseria*, 6, Benkovac, 2008.

KURILIĆ, A., *L. Gavius Optatus sacerdos Liburnorum* iz Senja, *Scripta Branimiro Gabričević dicata*, Trilj, 2010.

MEDINI, J., Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, *RFFZd*, 6 (3), Zadar, 1969.

MEDINI, J., *Maloazijske religije u rimskoj provinciji Dalmaciji*, doktorska disertacija, Zadar, 1981.

MEDINI, J., Salonitanski arhigalat, *RFFZd*, 20(9), Zadar, 1982.

MEDINI, J., *Cognationes Salonitanae*, *GCBI*, 23/21, Sarajevo, 1985.

MEDINI, J., *Metroaca Burnensia*, *Diadora*, 11, Zadar, 1989.

NEUMANN, J. K., Augustales, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, II.2, Stuttgart, 1896.

RÜPKE, J., *Religion of the Romans*, Cambridge, 2007.

SAMTER, H., Flamines, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, VI.2, Stuttgart, 1909.

SELEM, P., Egipatski bogovi u rimskom Iliriku, *GCBI*, IX/7, Sarajevo, 1972.

SELEM, P., *Izidin trag. Egipatski kulni spomenici u rimskom Iliriku*, Split, 1997.

SIMON, E., *Die Götter der Römer*, München, 1990.

STARAC, A., *Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji. Društveno i pravno uređenje prema literarnoj, natpisnoj i arheološkoj građi*, Pula, 2000.

THULIN, C. O., Haruspices, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, VII.2, Stuttgart, 1912.

WISSOWA, G., Arvales fratres, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, II.2, Stuttgart, 1896.

WISSOWA, G., Augures, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, II.2, Stuttgart, 1896.

ZANINOVIĆ, M., Kult Afrodite i Venere na tadašnjoj hrvatskoj obali, *Histria Antiqua*, 13, Pula, 2005.

Dopunska:

GIUNIO, K., *Tipologija rimskih carskih hramova i njihov odraz na istočnoj obali Jadrana*, Sveučilište u Zagrebu (magisterij), Zagreb, 1997.

GLAVIČIĆ, M., *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, Sveučilište u Zadru, (disertacija), Zadar, 2002.

KOLEGA, M., *Antička kamena plastika u Liburniji od 1. do 4. st.*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2003.

LINDERSKI, J., The Augural Law, *ANRW*, II, 16.3, Berlin-New York, 1986.

MELLOR, R. J., *Thea Rome. The Worship of the Goddess Roma in the Greek World*, Göttingen, 1975.

MELLOR, R. J., The Goddess Roma, *ANRW*, II, 17.2, Berlin-New York, 1981.

MILETIĆ, Ž., Prikaz Dioskura na brončanoj pločici iz Aserije, *Asseria*, 5, Zadar, 2007.

PALADINO, I., *Fratres Arvales. Storia di un collegio sacerdotale romano*, Roma, 1988.

PODRUG, E. - BRAJKOVIĆ, T. - KRNČEVIĆ, Ž., *Arheološki tragovi kultova i religija na šibenskom području*, Šibenik, 2008.

RÜPKE, J., *Fasti Sacerdotum. A Prosopography of Pagan, Jewish, and Christian Religious Officials in the City of Rome, 300 BC to AD 499*, Oxford-New York, 2008.

TURCAN, R., *The Cults of the Roman Empire*, Oxford, 1996.

WILDFANG, R. L., *Rome's Vestal Virgins. A Study of Rome's Vestal Priestesses in the Late Republic and Early Empire*, London-New York, 2006.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

I. Jadrić: Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, *HA*, 16, Pula, 2008.

I. Jadrić – Ž. Miletić: Liburnski carski kult, *Archaeologia Adriatica*, Zadar, 2008.

I. Jadrić-Kučan: *Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.

I. Jadrić-Kučan: Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 104, Split, 2011.

I. Jadrić-Kučan: Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 105, Split, 2012.

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Liberov kult na istočnoj obali Jadrana			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan		1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: II.
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje štovanje boga Libera na prostoru istočne jadranske obale i zaleđa. Tema je naslovom ograničena na rimskog Libera, međutim za dobivanje jasnije i potpunije slike neminovno je proučavanje i predočavanje njegova prethodnika, grčkog boga Dioniza. Iako se o Dionizu naširoko pisalo, kako u stranoj znanstvenoj literaturi, tako i u domaćoj, rimski Liber do danas je stručnjacima ostao slabo poznat, te će kolegij ukazati na specifičnosti i osobitosti njegova kulta na istočnoj obali Jadrana. 			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno analiziranje Liberova kulta kroz proučavanje arheološke građe (epigrafski spomenici, kulna skulptura, ostatci svetišta). Analiziranje će se temeljiti na epigrafsko-onomastičkoj analizi spomenika i njihovoj tipološko-komparativnoj usporedbi. Time će se definirati elementi kulta kao npr. tko su bili Liberovi vjernici, kako su se organizirali (štovanje boga privatno unutar svoga doma ili kao organizirana vjerska zajednica), gdje se održavao religijski ritual (<i>templum, aedes, aedicule, delubrium</i>), itd... 			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		

	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
BRÜHL, A., <i>Liber pater, origine et expansion du culte dionisiaque á Rome et dans le monde romain</i> , Paris, 1953.					
BRÜHL, A., <i>Liber Pater, Enciclopedia dell' arte antica classica e orientale</i> , IV, Roma 1961.					
CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i> , 35 (22), Zadar, 1997.					
GABRIČEVIĆ, B., Religija i kult boga Dioniza, <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i> , Split, 1987.					
GABRIČEVIĆ, B., Deus Laetus (Veseli bog), <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i> , Split, 1987.					
GASPARI, C., Dionysos/Bacchus, <i>LIMC</i> , III, Zürich und München, 1986.					
GLAVIČIĆ, M., Kult Libera u antičkoj Seniji, <i>Senjski zbornik</i> , 29, Senj, 2002.					
HANČEVIĆ, S., Liberov kult kao odraz vinarskog gospodarstva antičke Korčule, <i>Godišnjak grada Korčule</i> , 5, Korčula, 2003.					
JADRIĆ, I., Ulomak kratera s votivnim natpisom iz Aserije, <i>Asseria</i> , 3, Zadar, 2005.					
JADRIĆ, I., Primjeri za trgovinu vinom i maslinovim uljem u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Histria Antiqua</i> , 15, Pula, 2007.					
JADRIĆ, I., <i>Liberov kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (magisterij), Zadar, 2007.					
JADRIĆ, I., Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, <i>Histria Antiqua</i> , 16, Pula, 2008.					
MEDINI, J., Uloga oslobođenika u životu Narone, Dolina rijeke Neretve od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka, <i>Izdanje HAD-a</i> , 5, Split, 1980.					
NILSSON, M. P., <i>Dionysiac mysteries of the hellenistic and Roman age</i> , New York, 1975.					
OLUJIĆ, B., Liberov kult na području rimske provincije Dalmacije, <i>Latina et Graeca</i> , 11, Zagreb, 1990.					
PAŠKVALIN, V., Dva reljefa s prikazom boga Libera, <i>GZM</i> , n. s. 40/41, Sarajevo, 1986.					
PAŠKVALIN, V., Arheološka kulturnohistorijska problematika o grčko-rimskom kultu Dioniza-Libera i nalaza s teatarskom tematikom na području Bosne i Hercegovine, <i>Antički teatar na tlu Jugoslavije</i> , Novi					

Sad, 1989.

POCHMARSKI, E., *Dionysische Gruppen*, Wien, 1990.

SCHUR, Liber Pater, *RE*, vol. 13.1., coll. 68-76, Stuttgart, 1926.

SIMON, E., Liber Pater (Bacchus), *Die Götter der Römer*, München, 1990.

TURCHI, N., Libero e Libera, *Enciclopedia Italiana*, XXI, Roma, 1934.

ZANINOVIĆ, M., Tri antička reljefa sa Hvara, *Opuscula archaeologica*, 6, Zagreb, 1966.

ZANINOVIĆ, M., Iliri i vinova loza, *Godišnjak centra za balkanološka ispitivanja*, 3, Sarajevo, 1976.

ZANINOVIĆ, M., Dionizijska posuda iz Hvara, *PPUD*, 21, Split, 1980.

ZANINOVIĆ, M., Štovanje Libera na istočnom Jadranu, simpozij „Duhovna kultura Ilira“, *Posebna izdanja Centra za balkanološka ispitivanja*, 11, Sarajevo, 1983.

ZANINOVIĆ, M., Liberov natpis iz Vrsara, *Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju*, *Izdanja HAD-a*, 11, Pula, 1987.

ZANINOVIĆ, M., Liberov hram u Polačama na Mljetu, *Od Helena do Hrvata*, Zagreb, 1996.

ZANINOVIĆ, M., Dionizijske tradicije Pharosa, *Od Helena do Hrvata*, Zagreb, 1996.

Dopunska:

CAMBI, N., *Kiparstvo rimske Dalmacije*, Split, 2005.

GASPARI, C., Dionysos/Bacchus, *LIMC*, III, Zürich und München, 1986.

IMAMOVIĆ, E., *Antički kultni i votivni spomenici na području BiH-a*, Sarajevo, 1977.

MILETIĆ, Ž., *Religijski život u Naroni, Dolina rijeke Neretve od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka*, *Izdanje HAD-a*, 5, Split, 1980.

ZARADIJA-KIŠ, A., *Sv. Martin, kult sveca i njegova tradicija u Hrvatskoj*, Zagreb, 2004.

VIVODA, V., *Prilog za povijest vinogradarstva Istre u antičko doba*, *Jadranski zbornik*, 15-16, M. Lošinj, 1992-95.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

I. Jadrić : Ulomak kratera s votivnim natpisom iz Aserije, *Asseria*, 3, Zadar, 2005.

I. Jadrić: Primjeri za trgovinu vinom i maslinovim uljem u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*, 15, Pula, 2007.

I. Jadrić: *Liberov kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (magisterij), Zadar, 2007.

I. Jadrić: Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, *Histria Antiqua*, 16, Pula, 2008.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Pokrajinski carski kult				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija		
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan		2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: III.
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje pokrajinski carski kult na prostoru istočne jadranske obale. U provinciji Dalmaciji u onim područjima koja su bila nemirnija i nesigurnija za rimsku vlast bila je uvedena navedena razina carskog kulta. S obzirom da je riječ o nivou kulta kojemu u stručnoj literaturi dosada nije pridavana posebna pažnja kolegij će usmjeriti pažnju na njegove glavne karakteristike kao što su način organizacije pokrajinskog carskog kulta, njegova rasprostranjenost, socijalna i etnička struktura nositelja kulta. 				
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje religijske slike carskog kulta na pokrajinskom nivou. Analiziranje će se temeljiti na epigrafsko-onomastičkoj analizi spomenika sa područja istočnog Jadrana i njihovoj tipološko-komparativnoj usporedbi sa ostalim spomenicima sa područja zapadnih provincija Rimskog Carstva. Time će se definirati elementi kulta kao što su: tko su bili štovatelji cara, kako je kult bio organiziran, gdje se održavao religijski ritual (<i>templum, aedes, aedicule, delubrium</i>), itd... 				
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2		
TJEDANA PO SEMESTRU:		15		
Sati tjedno:	predavanja	1		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja	15		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				
predavanja				

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i> , 35 (22), Zadar, 1997.					
CAMBI, N., Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					
CAMBI, N., <i>Antika</i> , Zagreb, 2002.					
CAMBI, N., <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split, 2005.					
CLIFFORD, A., <i>Imperial Ideology and Provincial Loyalty in the Roman Empire</i> , Berkeley-Los Angeles-London, 2000.					
FISHWICK, D., The Development of Provincial Ruler Worship in the Western Roman Empire, <i>ANRW</i> , 2, 16, 2, Berlin - New York, 1978.					
JADRIĆ, I. – MILETIĆ, Ž., Liburnski carski kult, <i>Archaeologia Adriatica</i> , Zadar, 2008.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 104, Split, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., <i>Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , (disertacija), Zadar, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 105, Split, 2012.					
GIUNIO, K., <i>Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2012.					
KUNTIĆ-MAKVIĆ, B., Carski kult u literarnim izvorima, <i>Materijali: prilozi za povijest i kulturu Istre</i> , 9, Pula, 1997.					
KURILIĆ, A., <i>Ususret Liburnima</i> , Zadar, 2008.					
MARŠIĆ, D., Antička naselja Pituntium, Neraste i Oneum, <i>HA</i> , 11, Pula, 2003.					
RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., Druzov boravak u Dalmaciji, u svjetlu novog Viškog natpisa, <i>VAHD</i> , 54, Split, 1952.					
RÜSCH, A., 1976, Arae Flaviae. Die Militärlager und die Zivilsiedlung in Rottweil am Neckar, <i>ANRW</i> , 2, 5, 1, Berlin - New York, 1976.					
ZANINOVIĆ, M., Neki aspekti Augustova kulta u Dalmaciji, <i>HA</i> , Pula, 1998.					
ZANINOVIĆ, M., Scardona i Rider – flavijevske fundacije, <i>Izdanja HAD-a</i> , 19., Zagreb, 1998.					
Dopunska:					
BAKER, G. P., <i>Tiberius Caesar</i> , London, 1929.					
CANADINNE, D. – PRICE, S., <i>Rituals of royalty: power and ceremonial in traditional societies</i> , Oxford, 1992.					
GIUNIO, K., <i>Tipologija rimskih carskih hramova i njihov odraz na istočnoj obali Jadrana</i> , Sveučilište u Zagrebu, (magisterij), Zagreb, 1997.					
GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> ,					

Sveučilište u Zadru, (disertacija), Zadar, 2002.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
<ul style="list-style-type: none"> • REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: I. Jadrić – Ž. Miletić: Liburnski carski kult, <i>Archaeologia Adriatica</i>, Zadar, 2008. I. Jadrić-Kučan: Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011. I. Jadrić-Kučan: Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i>, 104, Split, 2011. I. Jadrić-Kučan: Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i>, 105, Split, 2012. 	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Municipalni carski kult			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan		2.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: IV.
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje carski kult na municipalnoj razini na prostoru istočne jadranske obale. Unutar brojnih rimskih gradova provincije Dalmacije bilo je organizirano i precizno ustrojeno municipalno carsko štovanje, i to posebno za građanski, a posebno za oslobođenički sloj. Riječ je o nivou kulta koji je imao vrlo značajnu ulogu u životu svakog rimskog grada, te će ovaj kolegij usmjeriti pažnju na njegove glavne karakteristike kao što su način organizacije kulta, tko su bili nositelji i štovatelji kulta, gdje se održavao religijski obred, itd. 			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje religijske slike municipalnog carskog kulta. Brojni arheološki ostatci, kao što su carske skulpture, portreti, reljefi, ostatci hramova, te epigrafička građa svjedoče o njegovu štovanju na prostoru provincije Dalmacije. Oni će se proučavati tipološko-komparativnom analizom sa ostalim spomenicima sa područja zapadnih provincija Rimskog Carstva, te epigrafsko-onomastičkom analizom. Time će se definirati glavne karakteristike kulta, ali i one specifične, zbog kojih se i ovaj nivo kulta upravo razlikuje od pokrajinskog i provincijskog carskog kulta. 			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			

predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
CAMBI, N., Dvije skulpture iz antičkog Aequum, <i>VAHD</i> , 74, Split, 1980.					
CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i> , 35 (22), Zadar, 1997.					
CAMBI, N., Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					
CAMBI, N., <i>Antika</i> , Zagreb, 2002.					
CAMBI, N., <i>Antički portret u Hrvatskoj</i> , 1991.					
CAMBI, N., <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split, 2005.					
CLIFFORD, A., <i>Imperial Ideology and Provincial Loyalty in the Roman Empire</i> , Berkeley-Los Angeles-London, 2000.					
FISHWICK, D., The Development of Provincial Ruler Worship in the Western Roman Empire, <i>ANRW</i> , 2, 16, 2, Berlin - New York, 1978.					
GIUNIO, K., Iader – svećenici grada živih u gradu mrtvih, <i>HA</i> , 8, Pula, 1998.					
GIUNIO, K., Carski kult u Zadru, <i>HA</i> , 13, Pula, 2005.					
GIUNIO, K., Carski kult u Aseriji, <i>Asseria</i> , 5, Benkovac, 2007.					
GIUNIO, K., Vodeće svećeničke službe i kolegiji grada Rima i rimske provincije Dalmacije – sličnosti i razlike, <i>HA</i> , 18-1, Pula, 2009.					
GIUNIO, K., <i>Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2012.					
IVČEVIĆ, S., Carske statue s Visa, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Štovanje carskog kulta u Isi, Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, Izdanje <i>HAD-a</i> , 26, Zagreb-Split, 2010.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 104, Split, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., <i>Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 105, Split, 2012.					
JELIČIĆ-RADONIĆ, J., Tragovi carskog kulta u Saloni, Znakovi i riječi – Signa et litterae II, <i>Zbornik projekta Mythos-cultus-imagines deorum</i> , Zagreb, 2008.					
KOLEGA, M., Carski kipovi Julijejsko-Klaudijejske dinastije u Enoni, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					
KUNTIĆ-MAKVIĆ, B., Carski kult u literarnim izvorima, <i>Materijali: prilozi za povijest i kulturu Istre</i> , 9, Pula, 1997.					
KURILIĆ, A., Arhitravi s foruma s Aserije, <i>Asseria</i> , 4, Benkovac, 2006.					
KURILIĆ, A., Promišljanja o munificijenciji flamera božanskog Klaudija, <i>Asseria</i> , 6, Benkovac, 2008.					

MARŠIĆ, D., Antička naselja Pituntium, Neraste i Oneum, *HA*, 11, Pula, 2003.

RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., Druzov boravak u Dalmaciji, u svijetlu novog Viškog natpisa, *VAHD*, 54, Split, 1952.

ZANINOVIĆ, M., Neki aspekti Augustova kulta u Dalmaciji, *HA*, Pula, 1998.

ZANINOVIĆ, M., Scardona i Rider – flavijejske fundacije, *Izdanja HAD-a*, 19., Zagreb, 1998.

Dopunska:.

GIUNIO, K., *Tipologija rimskih carskih hramova i njihov odraz na istočnoj obali Jadrana*, Sveučilište u Zagrebu (magisterij), Zagreb, 1997.

GLAVIČIĆ, M., *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, Sveučilište u Zadru, (disertacija), Zadar, 2002.

KOLEGA, M., *Antička kamena plastika u Liburniji od 1. do 4. st.*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2003.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

I. Jadrić – Ž. Miletić: Liburnski carski kult, *Archaeologia Adriatica*, Zadar, 2008.

I. Jadrić-Kučan: *Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.

I. Jadrić-Kučan: Štovanje carskog kulta u Isi, Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, *Izdanje HAD-a*, 26, Zagreb-Split, 2010.

I. Jadrić-Kučan: Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 104, Split, 2011.

I. Jadrić-Kučan: Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 105, Split, 2012.

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Litičke izrađevine od cijepanog kamena			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"		
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Dario Vujević		1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
Semestar:			
I.			
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: <p>Za preciznije određivanje neke prapovijesne kulture potrebno je što temeljitije raspoznavanje materijalnih izrađevina ili artefakata, a predmete od cijepanog kamena u tome čine važnu komponentu, pogotovo kada je riječ o ranim prapovijesnim razdobljima. No prepoznavanje litičkih artefakata početni je dio procesa tumačenja njihove svrhe. U tome nam pomažu tipološke i tehnološke analize, analize porijekla i vrste sirovine, ali i eksperimenti i tzv. <i>use-wear</i> analize koje na modernim, eksperimentalnim artefaktima ukazuju kakve tragove na kamenu ostavlja pojedina vrsta posla.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: <p>Opći cilj litičke analize je uočiti postojanje nekih navika ili pak tradicija svojstvenih pojedinim skupinama, ustanoviti razlike prema drugim istodobnim skupinama i time prepoznati kulturni entitet ljudi. Cilj kolegija je naučiti osnove litičke analize i steći znanje o specifičnostima svakog od vremenskih razdoblja u kojima se alat od cijepanog kamena koristi.</p>			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja	1	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	15	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE:					
predavanja	vježbe				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	materijal
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<ul style="list-style-type: none"> • Andrefsky, W., <i>Lithics, Macroscopic approaches to analysis</i>. Cambridge, 1998. • Bordes, F., <i>Typologie du Paléolithique Ancien et Moyen</i>. Paris 1988. • Butler, C., <i>Prehistoric flintwork</i>. Tempus, Gloucestershire, 2005. • Crabtree, D., <i>An introduction to flintworking</i>. Idaho, 1982. • Debenath, A. - Dibble, H., <i>Handbook of paleolithic typology Vol 1: The Lower and Middle Paleolithic of Europe</i>. Philadelphia, 1994. • Demars, P., Laurent, P., <i>Types d'outils lithiques du Paléolithique Supérieur en Europe</i>. Paris 1992. • Inizan, M. L., Roche, H., Tixier, J., <i>Technology of knapped stone</i>. Meudon, 1992. • Karavanić, I., Prijedlog osnovnog strukovnog nazivlja za srednji i mlađi paleolitik. <i>Opuscula archaeologica</i>, 16, Zagreb, 1992., 15-35. • Karavanić, I., Strukovno nazivlje za donji i srednji paleolitik. <i>Opuscula archaeologica</i>, 19, Zagreb, 1995., 7-9. • Karavanić, I., 2008. – Prijedlog strukovnog nazivlja za lomljevinu gornjeg paleolitika, <i>Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva</i>, XL, Zagreb, 82-89. • Karimali, E., Lithic Technologies and Use. U <i>The Archaeology of Mediterranean Prehistory</i> (E. Blake, A. B. Knapp ur.), Blackwell, 2005, 180-214. • Korona, M., Kameni artefakti. U <i>Crno vrilo 2</i> (B. Marijanović ur.), Zadar, 2009, 145-218. 					
Dopunska:					
<ul style="list-style-type: none"> • Baumler, M. F., <i>Core reduction sequences: an analysis of blank production in the Middle Paleolithic of Northern Bosnia (Yugoslavia)</i>, University of Arizona, 1987. (neobjavljena disertacija) • Blaser, F. – Videka-Blaser, R. – Karavanić, I., <i>Tipologija i tehnologija, dva suprotna ili usporedna metodološka pristupa?</i> <i>Opuscula archaeologica</i>, 23-24., 1999.-2000., 363-371. • Böeda, E., <i>Levallois: A Volumetric Construction, Methods, A Technique</i>. U. Harold L. Dibble, Ofer Bar-Yosef ur., <i>The Definition and Interpretation of Levallois Technology</i>, Monographs in World Archaeology No. 23, Prehistory Press, Madison Wisconsin, 1995, 41-68. • Karavanić, I., <i>Osvit tehnologije</i>, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2003. 					

- Kuhn, S. L., *Mousterian lithic technology: An ecological perspective*. Princeton, New Jersey, 1995.
- Nowell, A. , Davidson, I., *Stone Tools and the Evolution of Human Cognition*. University Press of Colorado, 2010.
- Šošić, R., Karavanić I. , *Cijepani litički materijal s prapovijesnog nalazišta Slavča*, Nova Gradiška. Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu 37, 3. serija. 2004.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

- Vujević, D., The relations between Middle Paleolithic open air sites in Zadar hinterland and open air sites on Zadar islands. U S. Forenbaher ur., *A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory*, BAR i.s. 2037, 2009., 1-11.
- Vujević, D., *Srednji paleolitik na području južno od Ražanca*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2007.
- Vujević, D., *Musterijenska kultura na istočnom Jadranu*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011.

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Musterijenska kultura na istočnoj obali Jadrana			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Dario Vujević		1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: II.
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: Musterijenska kultura je naziv za materijalnu ostavštinu neandertalaca, a njeni tragovi primjećuju se na cijelom području istočne obale Jadrana. No kao posljedica topografije primjećuje se grupiranje na samo određenim geografskim područjima (Istra, zadarsko područje, trogirsko područje, itd.). Nalazišta su koncentrirana uz obalu ili blizu dolina na malim nadmorskim visinama. Svi resursi potrebni zajednici dobivaju se lokalno. Čak i mali postotak kremene sirovine koji potječe s udaljenijih mjesta najvjerojatnije predstavlja sirovinu prikupljenu prilikom kretanja, dakle u trenutku kada ona predstavlja lokalnu sirovinu. Nalazišta na istočnom Jadrana pokazuju mala odstupanja u tipologiji i tehnologiji, a i ona su više posljedica odabira sirovine i možda funkcije mjesta, a manje ovise o okolišu. Prema apsolutnim datumima i nizom usporedbi može se zaključiti da većina nalazišta na Jadranu ukazuju na kasni musterijen, tj. razdoblje poslije 60.000 godina prije sadašnjosti. 			
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: Opći cilj kolegija je dobiti uvid u život neandertalaca na prostoru istočne jadranske obale i upoznati njihovu materijalnu kulturu. Uz to tijekom kolegija studenti će biti upoznati i s drugim aspektima musterijenske kulture: <ul style="list-style-type: none"> • tipološkim i tehnološkim analizama materijala dobivenog arheološkim iskopavanjem ili terenskim pregledom • načinima prikupljanja i korištenja sirovinskog materijala • pregledom modela varijabilnosti i njihovim uklapanjem u stanje na jadranskom području • općom kronologijom srednjeg paleolitika istočnog Jadrana 			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1

	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<ul style="list-style-type: none"> • Basler, Đ., 1983., Paleolitske kulture u jadranskoj regiji, <i>Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu</i>, n.s., 38., Sarajevo, 1983, 1-63. • Karavanić, I. – Bilich-Kamenjarin, I., 1997., Musterijensko nalazište Mujina pećina kod Trogira (rezultati trogodišnjih istraživanja), <i>Opuscula archaeologica</i>, 21, Zagreb, 1997., 195-204. • Karavanić, I. - Janković, I., 2006., Srednji i rani gornji paleolitik u Hrvatskoj, <i>Opuscula archaeologica</i>, 30, Zagreb, 2006., 21-54. • Kozłowski, J. K., 1992., The Balkans in the Middle and Upper Palaeolithic: The Gate to Europe or a Cul-de-sac? <i>Proceedings of the Prehistoric Society</i>, 58, 1992, 1-20. • Kuhn, S. L., 1998., Mousterian Technology as Adaptive Response: A Case Study, <i>Archeological Papers of the American Anthropological Association</i>, 4 (1), 2008., 25-31 • Malez M., 1979., Nalazišta paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, <i>Praistorija Jugoslavenskih zemalja</i>, I., Sarajevo, 1979, 227-276. • Mellars, P., 1996., <i>The Neanderthal legacy, an archaeological perspective from Western Europe</i>, New Jersey, 1996. • Patou-Mathis, M., 2000., Neanderthal Subsistence Behaviours in Europe, <i>International Journal of Osteoarchaeology</i>, 10, 2000, 379–395 . • Perhoč, Z., 2009., Sources of Chert in Middle Dalmatia: Supplying Raw Material to Prehistoric Lithic Industries, u Forembaer S. ur. <i>A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory</i>, BAR i.s. 2037, 2009, 25-46. 					

- Vujević, D., *Musterijenska kultura na istočnom Jadranu*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011.

Dopunska:

- Baković, M., Mihailović, B., Mihailović, D., Morley, M., Vušković-Lučić, Z., Whallon, R., Woodward, J., 2009., Crvena Stijena excavations 2004-2006, preliminary report, *Eurasian prehistory*, 6 (1-2), 2009, 3-31.
- Batović, Š., 1988., Paleolitički i mezolitički ostaci s Dugog otoka, *Poročilo o raziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji*, XVI, Ljubljana, 1988., 7-53.
- Gamble, C., 1999., *The palaeolithic societies of Europe*, Cambridge, 1999.
- Karavanić, I., 2003., *Mujina pećina, tragovi života dalmatinskog čovjeka*, Kaštel Lukšić, 2003.
- Karavanić, I., 2004., *Život Neandertalca*, Zagreb, 2004.
- Karavanić, I., 2004., The Middle Palaeolithic Settlement of Croatia, u Conard, N. J. ed., *Settlement Dynamics of the Middle Palaeolithic and Middle Stone Age*, vol. II., Tübingen, 2004., 251-267.
- Karavanić, I. -Golubić, V. - Kurtanjek, D. -Šošić, R. - Zupanić J., 2008., Litička analiza materijala iz Mujine pećine, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, Vol.1 No.101, Split, 2008., 29-58.
- Kuhn, S. L., 1995., *Mousterian lithic technology: An ecological perspective*, Princeton, New Jersey, 1995.
- Malez, M., 1966., Rasprostranjenost paleolitika i mezolitika u širem pojasu naše jadranske obale, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 68., Split, 1966., 7-26.
- Malez, M., 1971., Naseljavanje istočne jadranske obale u paleolitu, *Zbornik za narodni život i običaje*, 45., 1971., 503-513.
- Miracle, P., 2005., Late Mousterian subsistence and cave use in Dalmatia: the zooarchaeology of Mujina pećina, Croatia, *International journal of Osteoarchaeology*, 15, 2005., 84-105.
- Morley, M. W., 2007., *Mediterranean Quaternary Rockshelter Sediment Records: a Multi-proxi Approach to Environmental Reconstruction*. neobjavljena doktorska dizertacija, University of Manchester, Manchester
- Papagianni, D., 2000., *Middle Palaeolithic occupation and technology in N. W. Greece*, BAR i. s., 882., Oxford, 2000.
- Rink, W. J. – Karavanić, I. – Pettitt, P. B. – van der Plicht, J. – Smith, F. H., Bartoll, J., 2002., ESR and AMS-base ¹⁴C dating of Mousterian levels at Mujina pećina, Dalmatia, Croatia, *Journal of archaeological science*, 29, 2002., 943-952.
- Vujević, D., *Srednji paleolitik na području južno od Ražanca*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2007.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

- Vujević, D., The relations between Middle Paleolithic open air sites in Zadar hinterland and open

air sites on Zadar islands. U S. Forenbaheer ur., *A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory*, BAR i.s. 2037, 2009., 1-11.

- Vujević, D., *Srednji paleolitik na području južno od Ražanca*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2007.
- Vujević, D., *Musterijenska kultura na istočnom Jadranu*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011.

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Simbolizam ranih prapovijesnih zajednica					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"				
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Dario Vujević			2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: III.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> OPIS KOLEGIJA: <p>Simbolizam je duboko inkorporiran u sve životne aspekte prapovijesnih zajednica, i predstavlja značajan dio promjena koje se događaju razvojem modernog ljudskog ponašanja. Usko je povezan s razvojem mentalnih procesa, od poimanja igre, umjetnosti do rituala i duhovnosti. Iako većina dokaza ukazuje na anatomski modernog čovjeka kao izvora simboličkog izražavanja postoje naznake da je simbolizam ukorijenjen u ljudsko ponašanje i puno prije pojave <i>Homo sapiensa</i>.</p> 					
<ul style="list-style-type: none"> CILJEVI KOLEGIJA: <p>Cilj kolegija je upoznati studente s tragovima simbolike u životu najranijih ljudskih zajednica, današnjim mogućnostima prepoznavanja simbola i općim tumačenjima značenja različitih nivoa simbolizma.</p> 					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<ul style="list-style-type: none"> • BASLER, Đ, 1976. - Paleolitsko prebivalište Badanj kod Stoca, <i>Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu</i>, n.s., 29 (1974), Sarajevo, 5-18. • CONKEY, M., 1999., A history of the interpretation of European "palaeolithic art": magic, mythogram, and metaphors for modernity, <i>Handbook of human symbolic evolution</i> (Lock, A., Peters, C., eds.), Oxford, 288-349. • D'ERRICO, F. et al., 2003. , Archaeological Evidence for the Emergence of Language, Symbolism, and Music - An Alternative Multidisciplinary Perspective, <i>Journal of World Prehistory</i>, 17(1), New York / Heidelberg, 1-71. • FARBSTEIN, R., First Epigravettian Ceramic Figurines from Europe (Vela Spila, Croatia). PLoS ONE 7(7): e41437. doi:10.1371/journal.pone.0041437 • KARAVANIĆ, I., 2012., Prapočeci religije-Simbolika i duhovnost u paleolitiku, Školska knjiga, Zagreb. • KOMŠO, D., 2007., Nakit na području Istre od paleolitika do neolitika. U: M. Blečić, M. Črešnar, B. Hänsel, A. Hellmuth, E. Kaiser, C. Metzner-Nebelsick (ur.) - Scripta praehistorica in honorem Biba Teržan, <i>Situla</i>, 44, Ljubljana, 31-40. • MITHEN, S., 2005., A creative explosion? Theory of mind, language and the disembodied mind of the Upper Palaeolithic, <i>Creativity in human evolution and prehistory</i> (ed.: S. Mithen), Taylor & Francis e-Library, 120-140. • PARICA, M., VUJEVIĆ, D., 2011., Nakit i umjetnost pećine Vlakno. <i>Archeologia Adriatica</i>, 3, Zadar, 2011. • WALLDUCK, R., MIRACLE, P., RADIĆ, D., Treatment of the Dead in Late Mesolithic: Reconstructing taphonomic Histories of Human Remains from Vela Spila, Croatia. <i>Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, znanstveni skup Vis, 13. - 16.- listopada 2009, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i>, vol. 26, Zagreb - Split, 2010, 9-17. 					
Dopunska:					
<ul style="list-style-type: none"> • ČEČUK, B., RADIĆ, D., 2005., <i>Vela spila, višeslojno pretpovijesno nalazište</i>, Vela Luka. • KOMŠO, D., PELLEGGATI, P., 2007., The late Epigravettian in Istria Late Palaeolithic colonization and lithic technology in the Northern Adriatic area, <i>Late Paleolithic environments and cultural</i> 					

relations Adriatic (ed.: R. Whallon), BAR International Series 1716, Oxford, 27-39.

- MUSSI, M., 2002. - Margherita Mussi, *Earliest Italy: An Overview of the Italian Paleolithic and Mesolithic*, New York.
- MUSSI, M. et al., 2008. - Margherita Mussi, Paul Bahn, Roberto Maggi, Parietal art discovered at Arene Candide Cave (Liguria, Italy), *Antiquity*, 83/316, York, 265-270.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

- PARICA, M., VUJEVIĆ, D., Nakit i umjetnost pećine Vlakno. *Archeologia Adriatica*, 3, Zadar, 2011.

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Mezolitičke zajednice istočnog Jadrana			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"		
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija	Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Dario Vujević		2.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: IV.
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	
<ul style="list-style-type: none"> OPIS KOLEGIJA: Mezolitik je tradicionalno sagledavan kao prijelazno razdoblje prilagodbe pleistocenskih zajednica na klimatske uvjete holocena, pri čemu zajednice lovaca-sakupljača postupno prelaze na produktivnu privredu. Kao i svi prijelazi u sebi ima nešto paleolitičkih tradicija, nešto neolitičkih potencijala, ali i svojih specifičnosti koje su poslužile da se definira kao zasebno razdoblje. Novija istraživanja pokazuju da su procesi koji obilježavaju ovo razdoblje dinamičniji i kompleksniji nego li se do sada smatralo, a svi ti procesi ostavili su traga i na širem području istočne jadranske obale. 			
<ul style="list-style-type: none"> CILJEVI KOLEGIJA: Cilj kolegija je upoznavanje s općim odlikama mezolitika uz detaljnu analizu procesa koji su se u to vrijeme odvijali na istočnoj obali Jadrana i njenom neposrednom okruženju. Naglasak će biti stavljen na značenje arheoloških artefakata u životu mezolitičkih zajednica, s obzirom na promjene klime i okoliša, kao i privredne podloge u sklopu koje se život odvijao. 			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<ul style="list-style-type: none"> • Burroughs, W. J., 2005. – <i>Climate Change in Prehistory: The End of the Reign of Chaos</i>. Cambridge University Press, Cambridge. • Čečuk, B. – Radić, D., 2005. – <i>Vela spila. Višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula</i>. Centar za kulturu „Vela Luka“, Vela Luka. • Jochim M., 2011. – The Mesolithic. U: S. Milisauskas (ur.), <i>European Prehistory - A Survey</i> (Second edition). Springer, 125-152. • Komšo, D., 2006. – Mezolitik u Hrvatskoj. <i>Opuscula archaeologica</i>, 30, Zagreb, 55-92. • Komšo, D., 2009. – Upland colonization: patterns of settling and habitation in northern Istria, Croatia. U: S. McCartan – R. Schulting – G. Warren – P. Woodman (ur.) <i>Mesolithic Horizons</i>, vol. I, Oxbow books, 2009., 288-295. • Kozłowski, S. K., 2009. – <i>Thinking Mesolithic</i>. Oxbow Books, Oxford. • Miracle, P. T., Forenbaher, S., <i>Prehistoric Herders of Northern Istria : The Archaeology of Pupičina Cave</i>, Vol. 1., Arheološki Muzej Istre, Pula, 2006. • Pluciennik, M., 2008. – The coastal Mesolithic of the European Mediterranean. U: G. Bailey – P. Spikins (ur.), <i>Mesolithic Europe</i>, Cambridge University press, Cambridge, 328-356. • Surić, M., 2006. – <i>Promjene u okolišu tijekom mlađeg pleistocena i holocena – zapisi iz morem potopljenih siga istočnog Jadrana</i> (neobjavljena disertacija), Zagreb. • Vukosavljević, N. – Perhoč, Z. – Čečuk, B. – Karavanić, I., 2011. – Kasnoglacijalna industrija lomljenog kamena pećine Kopačine. <i>Vijesnik za arheologiju i povijest Dalmatinsku</i>, 104, Split, 7-54. • Vujević, D., Bodružić, M., <i>Mezoliticheske zajednice špilje Vlakno</i>. Diadora, 26, Zadar, 2013. • Wallduck, R., Miracle, P., Radić, D., Treatment of the Dead in Late Mesolithic: Reconstructing taphonomic Histories of Human Remains from Vela Spila, Croatia. <i>Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, znanstveni skup Vis, 13. - 16.- listopada 2009, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i>, vol. 26, Zagreb - Split, 2010, 9-17. 					
Dopunska:					
<ul style="list-style-type: none"> • Alvarez-Fernandez, E., 2007. – Atlantic versus Mediterranean: Personal ornaments made from 					

mollusc shells in Europe during the Upper Palaeolithic and Mesolithic. www.alexandriaarchive.org (15.03.2012).

- Arias, P. – Álvarez-Fernandez, E., 2004. – Iberian Foragers and Funerary Ritual. A Review of Paleolithic and Mesolithic Evidence on the Peninsula. U: M. R. González – G. A. Clark (ur.): *The Mesolithic of the Atlantic Façade: Proceedings of the Santander Symposium*. Anthropological Research Papers, 55, Arizona State University. Tempe, 225-248.
- Benghiat, S. – Komšo, D. – Miracle, P. T., 2009. – An experimental analysis of perforated shells from the site of Šebrn Abri (Istria), Croatia. U: S. McCartan – R. Schulting – G. Warren – P. Woodman (ur.) *Mesolithic Horizons*, vol. II, Oxbow books, 2009., 730-736.
- Komšo, D., 2007. – Nakit na području Istre od paleolitika do neolitika. U: M. Blečić – M. Črešnar – B. Hänsel – A. Hellmuth – E. Kaiser – C. Metzner-Nebelsick (ur.), *Scripta praehistorica in honorem Biba Teržan, Situla*, 44, Ljubljana, 31-40.
- Lubell, D. 2004 – “Are land snails a signature for the Mesolithic – Neolithic transition”, *Documenta praehistorica XXXI*, Ljubljana, 1–24.
- Mussi, M. 2002. – *Earliest Italy: An Overview of the Italian Paleolithic and Mesolithic*. Kluwer Academic Publishers.
- Paine, C. – O’Connell, T. – Miracle, P. T., 2009. – Stable Isotopic Reconstruction of Early Mesolithic Diet at Pupicina Cave. U: S. McCartan – R. Schulting – G. Warren – P. Woodman (ur.), *Mesolithic Horizons*, vol. I, Oxbow books, 210-216.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Vujević, D., Bodružić, M., Mezolitičke zajednice špilje Vlakno. *Diadora*, 26, Zadar, 2013.

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Materijalna svjedočanstva prapovijesnog pomorstva na Jadranu i Mediteranu					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Podvodna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	doc. dr. sc. Irena Radić Rossi			1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: I.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
<p>• OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Kolegijem su obuhvaćeni prapovijesni nalazi i ikonografski prikazi koji ukazuju na pomorske aktivnosti stanovnika Sredozemlja od paleolitika do kasnog željeznog doba. Iako su najraniji nalazi krajnje skromni, neki su od njih iznimno značajni za izvođenje zaključaka o pomorskim komunikacijama i prekomorskoj trgovini u prapovijesno doba.</p> <p>Posebna pozornost posvećena je relativno rijetkim nalazištima brodoloma, među kojima se posebno ističu istraženi ostatci trgovačkog broda iz kasnog brončanog doba, pronađenog kod rta Uluburun u Turskoj. U grčkom podmorju tijekom proteklih je godina uočena još nekolicina brončanodobnih brodoloma, a najstariji zapadnomediteranski nalazi potječu iz ranog željeznog doba.</p> <p>Na jadranskom prostoru očuvala se manja količina prapovijesnih ikonografskih prikaza, a među podmorskim arheološkim nalazima ističe se brodolom u uvali Zambratiji nedaleko Savudrije. Osebjuna prapovijesna tradicija tzv. šivanja elemenata brodske konstrukcije zadržala se na Jadranu i duboko u antičko, pa čak i srednjovjekovno doba.</p>					
<p>• CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Kolegij upućuje studente na sve raspoložive izvore za proučavanje prapovijesnog jadranskog i mediteranskog pomorstva, te ih uči kako ih učinkovito iskoristiti. Poticanje kritičkog odnosa prema dosadašnjim spoznajama i poticaj na daljnji kreativan rad na proučavanju prapovijesnog pomorstva jedan je od najvažnijih ciljeva kolegija.</p>					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			

NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
L. BASCH, <i>Le musée imaginaire de la marine antique</i> . Athens, 1987.					
Z. BRUSIĆ, Prehistorijski podmorski nalazi na području južne Liburnije. <i>Radovi Centra Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru</i> 24, 1977: 53-60.					
Z. BRUSIĆ - M. DOMIJAN, Liburnian Boats - Their Construction and Form, u: S. McGrail, E. Kentley (ur.), <i>Sewn Plank Boats: Archaeological and Ethnographic papers based on those presented to a conference at Greenwich in November 1984</i> Oxford: BAR International Series 276, 1985: 67-86.					
M. JURIŠIĆ, Prilog poznavanju ilirskog brodogradnja na Jadranu do 2. st. pr.n.e. <i>Prinosi Odjela za arheologiju</i> 1, 1983: 5-15.					
S. McGRAIL, <i>Boats of the World from the Stone Age to Medieval Times</i> . Oxford: Oxford University Press, 2001.					
C. PULAK, The Late Bronze Age Shipwreck at Uluburun: Aspects of Hull Construction, u: W. Phelps, Y. Lolos, Y. Vichos (ur.), <i>The Point Iria Wreck: Interconnections in the Mediterranean ca. 1200 B.C. Proceedings of the International Conference. Island of Spetses, 19 September 1998</i> . Athens: Hellenic Institute of Marine Archaeology, 1999: 209-238.					
S. WACHSMANN, <i>Seagoing Ships and Seamanship in the Bronze Age Levant</i> . Coleege Station & London, 1998.					
Dopunska:					
W. PHELPS – Y. LOLOS – Y. VICHOS (ur.), <i>The Point Iria Wreck: Interconnections in the Mediterranean ca. 1200 B.C. Proceedings of the International Conference. Island of Spetses, 19 September 1998</i> , Athens, 1999.					
P. POMEY, Mediterranean sewn boats in Antiquity, u: S. McGrail – E. Kentley, <i>Sewn Plank Boats</i> . BAR International Series 276, Oxford, 1985: 35-48.					
C. PULAK, Mortise-and-Tenon Joints of Bronze Age Seagoing Ships, u: C. Beltrame (ur.), <i>Boats, Ships and Shipyards. Proceedings of the Ninth International Symposium on Boat and Ship Archaeology</i> , Oxford, 2003: 28-34.					
Registracija za slušanje kolegija: DA			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
I. RADIĆ ROSSI, <i>Problematika prapovijesnih i antičkih nalazišta u hrvatskom podmorju</i> , doktorski rad, Zadar, 2011.					
I. RADIĆ ROSSI, Plovidba Jadranom u grčko doba, u: J. Poklečki Stošić (ur.), <i>Antički Grci na tlu Hrvatske</i> , 2010: 91-101.					

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Arheologija jadranskih i mediteranskih luka					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Podvodna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	doc. dr. sc. Irena Radić Rossi			I.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: II.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
<ul style="list-style-type: none"> • OPIS KOLEGIJA: Kolegijem su obuhvaćena sva značajnija arheološka, geološka i geomorfološka istraživanja jadranskih mediteranskih luka. Riječ je o istraživanjima koja su započela prije više od stotinu godina, a u novije se vrijeme provode u okviru složenih interdisciplinarnih projekata. Glavne jadranske i mediteranske luke uglavnom se odlikuju kontinuiranim korištenjem tijekom dužeg vremenskog razdoblja, dok se manja pristaništa i luke duž čitave mediteranske obale često mogu pripisati vrlo ograničenom, najčešće antičkom dobu. U novije vrijeme posebna se pozornost posvećuje rekonstrukciji paleo-krajojlika, koja omogućuje jasniju percepciju razvoja lučkih prostora i pomaže pri lociranju i interpretiranju arheoloških nalaza. 					
<ul style="list-style-type: none"> • CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij ima za cilj upoznati studente sa stanjem istraživanja luka na Jadranu i Mediteranu, te putem najupečatljivijih primjera prikazati metodologiju rada i njezin razvoj tijekom posljednjih stotinu godina. Osim toga, cilj je kolegija upozoriti polaznike na nezaobilaznu interdisciplinarnost potrebnu za provođenje kvalitetnih projekata istraživanja luka i njihovog prirodnog i kulturno povijesnog konteksta, 					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			
NASTAVNA POMAGALA:					
bilješke .pp		članci	knjige	internet	

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
Z. BRUSIĆ, Istraživanje antičke luke kod Nina. <i>Diadora</i> 4, 1968: 203-210.					
Z. BRUSIĆ, Helenistička i rimskodobna luka u Resniku, U: A. Babin (ur.), <i>Brod istočne obale Jadrana u starom i srednjem vijeku, katalog izložbe</i> . Muzej grada Kaštela, Kaštela, 1992: 47-50.					
Z. BRUSIĆ, Starokršćanski sakralni objekti uz plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana. <i>Diadora</i> 15, 1993: 223-236.					
I. BABIĆ, <i>Prostor između Trogira i Splita; Kulturnohistorijska studija</i> . Kaštel Novi: Zavičajni muzej Kaštela - Kaštel Novi, 1991.					
N. CAMBI, I porti della Dalmazia. <i>Strutture portuali e rotte marittime nell'Adriatico di età romana, Antichità Altoadriatiche</i> 46, 2001: 137-180.					
A. CATSAMBIS - B. FORD - D. HAMILTON, <i>The Oxford Handbook of Maritime Archaeology</i> , New York 2011.					
N. MARRINER - C. MORHANGE, Geoscience of ancient Mediterranean harbours, <i>Earth-Science Reviews</i> 80, 2007: 137-194.					
A. M. McCANN (ur.). <i>The Roman Port and Fishery of Cosa. A Center of Ancient Trade</i> . Princeton, New Jersey, 1987.					
A. RABAN, How the Herodian Harbour of Caesarea Was Built?, U: M. Lazarov – C. Angelova, <i>Thracia Pontica V, Les ports dans la vie de la Thrace ancienne, 7-12 Octobre 1991, Sozopol</i> . Centre d'archéologie subaquatique (Varna), Sozopol, 1994: 241-268.					
A. RABAN (ur.), <i>Harbour Archaeology. Proceedings of the first international workshop on ancient Mediterranean Caesarea Maritima</i> . BAR International Series 257, Oxford, 1995.					
M. SUIĆ 1955. Istočna jadranska obala u Pseudo Skilakovom Periplusu. <i>Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i> 306: 121-185.					
Dopunska:					
P. ARNAUD, La Navigation en Adriatique d'après les données chiffrées des géographes anciens. F. Tassaix et al. (ur.), <i>Atlas</i> 2005: 24-38.					
L. CASSON, <i>Ships and Seamanship in the Ancient World</i> . Princeton, 1971.					
D. SIVAN – K. LAMBECK – R. TOUEG – A. RABAN – Y. PORATH – B. SHIRMAN, Ancient coastal wells of Caesarea Maritima, Israel, an indicator for sea level changes during the last 2000 years, <i>Earth and Planetary Science letters</i> 222, 2004 315-330.					
Registracija za slušanje kolegija: DA			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
I. RADIĆ ROSSI, <i>Skriveno blago Novalje, Podvodna baština 1</i> . Zagreb, 2004.					
I. RADIĆ ROSSI, Podmorsko arheološko nalazište u predjelu Spinut u Splitu, <i>Kulturna baština</i> , 34, 2008: 351-372.					
I. RADIĆ ROSSI, Rescue excavations at Vranjic near Split, Croatia, u: I. Radić Rossi - A. Gaspari - A. Pydyn, <i>Proceedings of the 13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (Zadar, Croatia, 18-23 September 2007)</i> . Session: <i>Underwater Archaeology</i> , Zagreb : Hrvatsko arheološko društvo,					

2008: 151-166.

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Plovidba Sredozemljem od 7. do 17. stoljeća					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Podvodna arheologija	Godina studija			
NASTAVNIK	doc. dr. sc. Irena Radić Rossi				2.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				Semestar: I.
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
<p>• OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Kolegijem je obuhvaćeno razdoblje sredozemnog pomorstva od kasne antike do početka 18. stoljeća. Posebna pozornost posvećena je brodolomima i lukama, kao izravnim materijalnim svjedočanstvima plovidbe, ali i pisanim izvorima i ikonografskim prikazima, koji su u pojedinim vremenskim razdobljima jedni izvori kojima raspolažemo.</p> <p>Najupečatljivije mjesto među srednjovjekovnim nalazima u hrvatskom podmorju pripada brodovima u Ninu. Nalazišta iz post-srednjovjekovnog brojnija su i raznolikog sadržaja, a najznačajnije među njima svakako je brodolom kod otočića Gnalića.</p> <p>Analiziranjem i usporedbom metodologije istraživanja dvaju spomenutih, ali i ostalih jadranskih i mediteranskih brodoloma, formira se jasna predodžba o stanju istraženost srednjovjekovnih i post-srednjovjekovnih nalaza koji izravno svjedoče o plovidbi tijekom navedenog razdoblja, te ukazuje na mogućnosti koje se pružaju kombiniranjem arheoloških i povijesnih izvora.</p>					
<p>• CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Ciljevi su kolegija stvoriti jasnu predodžbu o stanju istraženosti i potencijalima podmorskih arheoloških nalazišta iz srednjovjekovnog i post-srednjovjekovnog doba; ukazati na dinamiku povijesnih zbivanja i njihovu vezu s razvojem mediteranskog pomorstva; sustavno predočiti dosadašnje rezultate istraživanja hrvatskog podmorja, te potaknuti studente na sustavan istraživački rad.</p>					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
G. F. BASS, <i>A History of Seafaring; Based on Underwater Archaeology</i> , London, 1972.					
Đ. BAŠIĆ Pomorstvo Dubrovnika od XII. do početka XX. stoljeća. <i>Pomorski zbornik</i> 44, 2006: 139-177.					
F. BRAUDEL, <i>Sredozemlje i sredozemni svijet u doba Filipa II., I-II</i> , Zagreb, 1997.					
A. CATSAMBIS - B. FORD - D. HAMILTON, <i>The Oxford Handbook of Maritime Archaeology</i> , New York 2011.					
L. ČORALIĆ. 2004. <i>Venecija, kraljica mora s lagunarnih sprudova : povijest Mletačke Republike</i> , Zagreb, 2004.					
M. GUŠTIN - S. GELICHI - K. SPINDLER (ur.), <i>The Heritage of Serenissima</i> , Koper, 2006.					
A. HOURANI, <i>A History of the Arab Peoples</i> , Cambridge, 1991.					
G. HUTCHINSON, <i>Medieval Ships and Seafaring</i> . London and Washington, 1994.					
J. KOLANOVIĆ - M. KRŽMAN, <i>Zadarski statut sa svim reformacijama odnosno novim uredbama donesenima do godine 1563.</i> , Zadar, 1997.					
J. LUETIĆ. <i>1000 godina dubrovačkog brodarstva</i> , Zagreb, 1963.					
J. H. PRYOR – E. M. JEFFREYS, <i>The Age of the Āndēūī. The Byzantine Navy ca 500-1204</i> . Leiden - Boston, 2006.					
A. TENENTI, <i>Naufrajes, corsaires et assurances maritimes à Venise: 1592-1609</i> , Paris, 1959.					
Dopunska:					
Z. BRUSIĆ, Blago šibenskog podmorja, u: Z. Brusić – M. Jurišić – Ž. Krnčević, <i>Blago šibenskog podmorja, katalog izložbe</i> , Šibenik, 2001: 17-46.					
L. ČORALC - I. PRIJATELJ PAVIČIĆ, Ivan iz Vrane - mletački admiral u Lepantskom boju (1571.). <i>Povijesni prilozi</i> , 29, 2005: 127-149.					
D. DELL'OSA, <i>Il carteggiatore di Nicolò Sagri</i> , [Collana del Dipartimento di Economia e Storia del Territorio, Università "G. D'Annunzio" di Chieti-Pescara], Milano, 2010.					
D. VRSALOVIĆ, <i>Istraživanje i zaštita podmorskih arheoloških spomenika u SR Hrvatskoj</i> , Zagreb, 1974.					
Registracija za slušanje kolegija: DA			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
I. RADIĆ ROSSI, Armed ships of the Post-Medieval Period in Croatia, u: C. Beltrame, (ur.), <i>Proceedings of the International Symposium 'Ships and guns. The sea ordnance in Venice and in Europe between 15th and 17th century</i> , Venice 11-12 December 2008, Oxford, 2010.					
I. RADIĆ ROSSI - M. BONDIOLI - M. NICOLARDI - Z. BRUSIĆ - L. ČORALLC - F. VIEIRA DE CASTRO, Brodolom kod Gnalića - ogledalo renesansne Europe, u: A. Filep - E. Jurdana - A. Pandžić, <i>Gnalić; blago potomulog broda iz 16. stoljeća, katalog izložbe</i> , Zagreb, 2013: 64-95.					

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Otkrivanje i istraživanje arheoloških nalazišta na velikim dubinama					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Podvodna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	doc. dr. sc. Irena Radić Rossi			2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: II.	
<p>• OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Kolegij upoznaje polaznike s vrstama i stanjem očuvanosti arheoloških nalazišta na velikim dubinama tj. na dubinama nedostupnim sportskim ronionicima. U većini slučajeva riječ je o brodolomima iz raznih vremenskih razdoblja od prapovijesti do novoga doba, ali i ostacima naselja potopljenih tijekom posljednje odledbe.</p> <p>Otkrivanje i istraživanje nalazišta iz obje navedene skupne provodi se uz pomoć suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija, čiji se učinak i rezultati, prikazuju putem najupečatljivijih primjera u Jadranu i Mediteranu.</p> <p>U okviru kolegija obrađuje se i pravni okvir te osebujne istraživačke djelatnosti, te raspravlja o spornim projektima koji ne prestaju izazvati burne reakcije stručne i znanstvene javnosti.</p>					
<p>• CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Osnovni je cilj kolegija upoznati polaznike s vrstama nalazišta na velikim dubinama, najvažnijim rezultatima dosadašnjih istraživanja te uspješnim i neuspješnim projektima ostvarenima u Jadranu i Mediteranu. Cilj je kolegija, također, zainteresirati studente za korištenje suvremenih komunikacijsko-informacijskih tehnologija i upozoriti ih na sve prednosti, ali i nedostatke koji mogu proisteći iz njihove neprimjerene primjene.</p>					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			

NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
R. D. BALLARD, Deep Water Archaeology, u: J. Pollini (ur.), <i>Terra Marique. Studies in Art History and Marine Archaeology in Honor of Anna Marguerite McCann on the Receipt of the Gold Medal of the Archaeological Institute of America</i> , Oxford, 2005: 171-176.					
R. D. BALLARD (ur.), <i>Archaeological Oceanography</i> , Woodstock, 2008..					
R. D. BALLARD - C. WARD, Searching for deep-water ships in the Black Sea, u: G. F. Bass (ur.), <i>Beneath the Seven Seas. Adventures with the Institute of Nautical Archaeology</i> , New York, 2005: 124-126.					
P. DRAP – L. LONG, Towards a digital excavation data management system: the “Grand Ribaud F” Etruscan deep-water wreck. <i>Virtual Reality, Archeology, and Cultural Heritage, 2001</i> : 17-26.					
A. M. McCANN – J. FREED (ur.), <i>Deep Water Archaeology: A Late-Roman Ship from Carthage and an Ancient Trade Route Near Skerki Bank off Northwest Sicily. Journal of Roman Archaeology, Supplementary Series 13</i> , 1994.					
Dopunska:					
W. BASCOM, <i>Deep Water, Ancient Ships: Deep Vault of the Mediterranean</i> , Newton Abbot, 1976.					
R. D. BALLARD <i>et alii.</i> , The discovery of ancient history in the deep sea using advanced deep submergence technology. <i>Deep Sea Research (Part I)</i> 47, 2000: 1591-1620.					
Registracija za slušanje kolegija: DA			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
<ul style="list-style-type: none"> REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: 					
I. RADIĆ ROSSI, <i>Problematika prapovijesnih i antičkih nalazišta u hrvatskom podmorju</i> , doktorski rad, Zadar, 2011.					